

СТЕПАН
ТКАЧУК

СМІХ І
ПЛАЧ СЛІВ

КРИТЕРІОН

diasporiana.org.ua

Обкладшка: Йона Мардаре-Драгомїреску

СТЕПАН ТКАЧУК

СМІХ І ПЛАЧ СЛІВ

1986
поезії

**ВИДАВНИЦТВО КРИТЕРІОН
БУХАРЕСТ — 1986**

•

100

100

100

•

100

100

100

100

100

100

100

ЕЛЕГІЯ

Мені поезії щоночі сняться та все сняться,
Водно пануть заслонами метафори на очі,
Хоч на рукописах спить голова важка, мов камінь,
І мрії із словами п'ють-гуляють в корчмі ночі.

Моя щаслива чи нещасна добродушна музо,
Я зроду небо й землю уважаю отчим домом,
Ношу в душі всі зодіаки й гороскопи,
Відколи дух засватав блискавку, здружився з
громом.

Ізнешодавна почувуюся старим і переможеним
назавжди
Фатальною часинкою отої несподіваної днини,
Яка мене всміхаючись розпинить на Голгофі
меланхолій
І спогади мої й про мене на поталу смутку кине.

Я читачам у спадок низку скромних творів
залишаю.
Ти, музо, мріями й словами щодоби прославлена
й проклята,
Запам'ятай, що я програв талант свій чесно і
свідомо,
А всі мої поезії — згвалтовані дівчата

Усякими майстрами й підмайстрами часу,
Усякими церберами пера й Парнасу...

МАМО, Я ТОБІ ЩЕ СНЮСЯ ?

Мамо, я тобі ще снюся,
Кіли із пером сварюся
Та у світ думок валюся ?

Мамо, — втілена з старизни,
Весен, квітів, голубизни,
Колискової і тризни, —

Чом ти лампу не потушиш,
Смуток у душі не здушиш,
Час і долю не примусиш

Завітати на світанку
До мого святого замку,
Залишитись сяйвом ранку

І відгомоном епохи,
Що з дороги збилась трохи
Та мене садить в два льохи ?!

КОСМІЧНА БУЧА

Несподівано у Космосі задніприлась-завирувала
буча :
Поль Гоген намалював на острові Таїті божу
квітку,
До якої хороводить врода і паломничає синява
жагуча,
Та, яка цвіте, немов герань, узимку і улітку.

Барви вибухають феєрично, як на полі бою міни і
гранати.
На очах екзотика фонтаниться й вулканиться
безперестанку.
Небо грає на органах блискавиць і громовиць лиш
фуги та сонати.
Гільйотина смерку виплакала жемчуг ранку.

Пальми п'ють з бокалів сонця сльози Зевсів до
захлину.
Час і Доля на Гогена тільки скося і з призирством
поглядають.

Вітряки життя крокують, як злодії, з світа в світ,
з хатини у хатину.
Гучно узаконюються моди. Мовчки узаконені
традиції зникають.

В морі заздрості рожевої втопилася любов
приречена і неспорочна.
Поль Гоген мольберт і пензлі заховав в печеру
смутку.
Туга за Гогеном з вагіне очей закоханих
джерелиться, немов жага поточна.
Земний рай пустив у світ великий злободенну і
спокусну чутку :

Поль Гоген — чаклун, парує світло з тінню, а
криниці рос з досвітніми вогнями.
Зурочує світи. Приборкує вітри. Веселкам
примовляє.
Присинає ночі колисковими, тверезить дня
казками.
Прометея уособлює з легенд. Ікара з міфів
оживає.

З голубизни неба й зелені землі на кроснах
страстей виткав саван для Ісуса.
Впотемку намалював Чистилище, описане
колись-то флорентійцем Данте.
Перекинув у сузір'я вогнище еретиків Джордано
Бруно, Галілео Галілея й Яна Гуса.

Усміхом чергує пори року. Зирками накручує
годинники й куранти.

На його картинах земні та небесні смаки збратані
й розбратані навіки.
Кожний глузд по-своєму тлумачить тайни пензля,
хмурність барв, грайливість світла.
Очі завжди віднаходять в сто-розтерзаних
краплинах красок прірви й піки.
Кожна темінь втаємничилася. Кожна ясновидь
хорально-образно розквітла.

Враження палають, наче смолоскипи серед ночі.
Почуття казкують.
Шал творіння й біль знемоги лавірують поміж
пірамідами жадоб, немов зміюки.
Гноми добрих згадок, як Апостоли Середньовіччя,
тайкома Чумацьким Шляхом козакують.
І Гогена птах колібрі коронує королем мольберта
й пензля у Соборі Спраги й Муки.

МУЗА МУЗ

Я досі всяких — не однаких муз намався.
Одних я зрадив, інші зрадили мене.
Одні мене лякались, інших я лякався.
І все ж таки не можу втямити одне :

Чом навіть вірні музи часто зраджували,
Неначе рідні, побратими по перу,
Наперекір, що раз у раз заповідали
Насилу затягатися в словесну гру,

Та зичили так щедро божого натхнення,
Коли моя криниця сохла на зорі,
Надії залишались в світі без імення
І дух мій дарував талант азартній грі.

Мої знайомі й зовсім незнайомі музи
(Сумління, Правда, Воля, Мудрість, Честь,
Любов...)

На дар мого пера й його духовні вузи
Впливали лиш тоді, коли лунав мій зов.

Моє перо по-своєму й своїй лиш волі
Задніпрює із задумів і почувань
То дніпра і дунаї слів на видноколі,
То дніпра і дунаї дум в степах зарань.

Я хочу стати небом мрії, полем слова,
Та розгадати і останню з таємниць,
Яку ще зберігає українська мова
В одній з своїх, очам затаєних, скарбниць.

Я здавна мрію у погоду-непогоду
Увічнитись у пам'яті землі й людей
І піснею пісень душі мого народу,
І невсипущим вогнищем його ідей.

Але мені доба водно напоминає,
Коли у вічність лагодиться мій політ :
«Слова і мислі — небезпечні... І немає
Терпцю дивитись у їх очі довго світ !»

І мимохить доба переконати вспіла,
Що гратися з словами й мислями — це гра
Пренебезпечна й до кінця незрозуміла,
В якій програю вбогість зла, майно добра.

І вам я, музи, наче в себе вірив,
Бо, мабуть, щиро помагали й ви мені,
А з того дня, як вас усіх з Брехнею звірив, —
Почав до згуби вірить музі муз — Брехні...

Таж нині мука і талант — оті поняття,
Які давно зійшли, на диво, нанівець,
Хоча талант — не верша, мука — не латаття,
А --- танець божих іскор, музика сердець.

Я стану генієм, --- висловлююсь єхидно?! --
Коли захоче найсильніша з муз -- Брехня.
Тож, бувші музи, хоч мені так сумно й стидно,
Ви викоріньте з ваших уст моє ім'я!

УВЕРТЮРА

Я безневинно народився непокореним скитальцем,
Талант мій ще на генія не показав ніколи пальцем,
На компроміс ніякий не пішов, не склав таємну

згоду

З словами й мріями без мудрості землі, терпіння
плоду.

Я — перший син містифікації, останній аз халтури,
І слухаю до непритомлення музичні партитури,
Написані у фа мінорі радості і до мажорі смутку,
Бо в кожній ноті глузд мій віднаходить наймилішу

чутку.

Я програшив мого століття, наче хріну, наситився,
Супроти, що в одній з його найкращих лодій

народився.

Моє життя — це учта на долоні Часу, в жмені

Долі, —

Дрижить зірницею на небі, свічкою на видноколі.
Кричить услід за мною щосвітанку голодранець чи

гульвіса :

«Щезай із-поміж нас, байстрюче, та іди собі до

біса !»

Я мимоволі став моральним типом, на Парнас не
ходжу,
А сутність щастя тільки в муках і стражданнях
віднаходжу,
Не довіряю тим, що вміють тільки носами кривити
І ладні лиш червоними нитками мій мундир
пошити.
Я, мабуть, до кінця лишуся тим комп'ютером надії,
Що закопала на сім сажнів правду слова, святість
мрії,
Супроти, що усякі трубадури путь перебігають
І з пристрастю щораз рогатку за рогаткою
спускають.
Я, музо і поезіє, повірте, залишусь навіки
Скорботою безодні, сміхом степу і мовчанням
піки !

НЕВІДОМИЙ

Я хочу невідомим жити,
Як жив — прекрасно! -- й до сьогодні,
Свої ідеї благородні
Полярним сяйвом освітити.

Кажу вам, маги, урочисто :
Мої пісні — ні мед, ні масло,
Ні полум'я, що мовчки згасло
Під вашим чайником колись-то.

Я той, хто з Волею звінчався,
Хоч часто-густо у негоду
Зрікався мамі, тата, роду,
І дому отчого зрікався.

Я Адамом бажаю стати
Та обійти усю планету,
Щоб назавжди з розпуст намету
Останню Єву врятувати.

Та ж Єва — жінка не звичайна,
А рідна матір того люду,
Що рай зліпив із горя й блуду
І бродить, як Велика Тайна...

ШУКАННЯ

Самотність ночі, наче домовина,
Мене надовго приховала знов,
Та у її захланній порожнечі
Я сліпо трапив на свою любов.

Любов моя ізроду-споконвіку
Донині не приснилась хоч на мить.
Я хочу плакати й чомусь не можу.
Я хочу жити, та не вмію жити.

На крилах меланхолій все несуся
Огірчений, мов клоун, злий, як звір.
Шукаю світла й світла не знаходжу.
Шукаю бору й не знаходжу бір.

ГОМІН І ВІДГОМІН

- Хто ти, моє рідне село ?
- Я твоя перша поезія !
- Хто ти, мій отчий доме ?
- Я перша метафора першої твоєї поезії !
- Хто ти, моя колиско ?
- Я перша твоя космічна іграшка !
- Хто ти, моя доле ?
- Я перша і остання твоя любов !
- Хто ти, мій часе ?
- Я твій суддя !
- Хто ти, моє життя ?
- Я твоя притча !
- Хто ти, моя могило ?
- Я перший усміх твого небуття !
- Хто ти, моє перо ?
- Я твій спаситель.
- Хто ти, мій білий світе ?
- Я незакінчена сповідь твого життя !
- Хто ти, мій потойбічний світе ?
- Я остання загадка твого буття !
- Хто ти, моя дорого життя ?
- Я дорога, проторена твоїми задумами-надіями !

ЛЕБЕДИНА ПІСНЯ

Лебедину пісню
Можна почути
Лише в часянку таїни,
Коли
Світ мовчить,
А серце водночас
Грає на органах
Смутку і болю
І піднімає всі свої
Вітрила...

ГІРКА ПРАВДА

Я вже давно не бачу, — я ж не анонім! —
Мою розсіяну рідню і отчий дім.

Моє село на Верховині з роду в рід
Іде у вічність з заповзяттям пірамід.

Нависли понад ним, немов Дамоклів меч,
Останній прадідівський заповіт і клич:

«Нашадки, будьте вами навіть і тоді,
Коли і ви, і світ ваш — верша на воді,

Своє, немов зіницю ока, бережіть
І в душах каганці сумління засвітить!».

НАГОТА

Ти, музо, наготу свою
Лише поетам продавай,
Бо з неї можуть лиш вони
Спекти найкращий коровай

І ним вітати повсякчас
Перелети віків і пір,
Які Шевченко оспівав,
У драмах описав Шекспір.

ШЕПІТ ДОЛІ

Я розкрушив
У жмені правиці
Гріх мого народу
І жбурнув
У очі долі.
Доля фاینенько утерлась,
Бридко усміхнулась
І шепнула мені :
Синку,
Твоя правиця
Для булави і шпаги,
А не для
Же-ре-бів...

СМОЛОСКИП

Я із смолоскипом у правиці
Бігаю попід землею з снами діб,
Щоб бодай в одному з гнізд жар-птиці
Висипати навиду мій перший гріб.

Плаче глина. І каміння плаче.
Небо під землею чорне як смола.
Я зорю свою шукаю, наче
Ниточку життя загублена ігла, —

Кована із горя, болю й смутку
На ковадлах весен, на ковадлах зим.
Біг мій — біг без користі й прибутку.
Смолоскип не може допомгти нічим.

ТАНЕЦЬ СОВ

Я опівночі помимо
Цвинтаря пройшов
І почув так чітко
Відгомін розмов :
То душа душі оповідала,
То серце серцю нарікало,
То очі із очей сміялись,
То ум із умом сперечався,
То гріб до гробу залицявся,
То каганець хреста цурався.
Я опівночі помимо
Цвинтаря пройшов
І почув так чітко
Відгомін розмов,
Доки вгомонівся танець сов...

ПОЕЗІЯ

Біль і скорбота душі
Засмерчуються під склепінням
Собору розтерзаних слів
І жар-птицями пануть
На незайманий папір,
А одні з читачів кажуть,
Що та пара жар-птиць —
Це поезія,
Бо вона зблакитнює людям очі,
Розкриває душі
І розцвітає на устах
Соняшником молитов...

ШКІЦ

На цьому світі
Хтось спустив голову,
Обважнілу від чорних думок,
У ківш долонь,
Хтось б'ється головою об стіни,
Хтось на ринку
Продає мислі геніїв,
Хоч купці їх не купують,
А тільки кривлять носом
І знимають плечима...
Лиш там,
Отам,
Навколо квіткарки-татарки,
Танцюють квіти з годинниками
І очі із серцями...

СНІГОПАД

З календарів сніжить на нас
Роками й спогадами,
Допоки нас кохає час,
Допоки доля з нами.

І кожний спогад, кожний рік,
По-своєму казкує,
Допоки бальзаківський вік
Усіх їх позбиткує.

Роки і спогади мої,
Скажіть мені, будь ласка,
Які вас бори чи плаї
Принаджують, мов пастка ?

За вами вслід водно дивлюсь,
Та бачити не бачу,
Як сповідаєтесь комусь,
Коли сміюсь чи плачу...

КРИПТОМАНІЯ

Хто кого й чому тривожить ?
Хто кому й чому ворожить ?
Хто кого й чому в могилу ложить ?

Хто на кого скалить зуби ?
Чом лиш на ногах конають дуби
Чом такі холодні смерті губи ?

Хто кого й чому рожево тільки бачить
Хто чиї думки як слід тлумачить
Хто кого тавром ганьби позначить ?

Хто кого не любить
Хто кого голубить
Хто чому сумління губить ?

ДОЩІ

Поети,
Бійтеся, як вогню,
Тих слів і мрій,
Що, хочачи-не хочачи, стають
Будь-ким і будь-чим
Тоді,
Коли піднімаються чи падуть
Завіси часу,
А саме бійтеся
Тих крилатих висловів,
Що перекидуються в дощі
Оплесків і хвали,
Бо там, де дощить
Оплесками і хвалою,
Піднімаються до неба
Золоті гори,
А людська мудрість
Свище в пальці...

МИ

Ми — генії. І розуміємось, як час, на всьому.
Ми альфа і омега. Прометеї й голіати.
Ми можемо висипати гріб зараз і тому, й сьому.
І вмієм проспівати реквієми, мов кантати.

Ми завжди хитро-мудрі. Завжди атакуєм.
Із нами починає все. І все кінчає.
Ми в честь і правду віримо. Чужі думки не
критикуєм.
Наш дух картає дурнів і талантів величає.

У нас нема ні розбрату, ні кривди, ні сваволі.
Ніхто не вірить в смерть мистецтва і загибель духу.
У нас рабом ніхто не став по волі й мимоволі.
Ніхто не заробляє хліб на плечах зору й слуху.

Ми повсякчас одні ж герої вдома і у світі.
Ми дивимось на все тверезо, як би не бувало.

Ми не корінимось ніколи у не нашій кліті,
Хоч нами місьць покрашених на цій землі замало.

Ми хочем Біблію тлумачити по своїй волі.
І хочем бути тими, ким не можем нині бути.
Ми не підвладні примхам часу. Ані чванствам долі.
І людський плач не хочемо брехнсю обгорнути.

Ми будем у багні чи на престолах королями.
Положим голови за перемогу слова й мрії.
Ніхто не змінить нас. І ми залишимось лиш нами.
В одну святу надію горнемо святі надії.

Ми зроду сурмачі. Борці. Прапороносці.
Обожнюєм клич крові. Віримо у пам'ять серця,
завжди й скрізь.
Ми не були, не є і не будемо кривд орденосці.
Любов і дружба --- наше кредо. Мудрість-гідність
--- наш девіз.

ВЕРХОВИНА

Під синім небом на приреченім роздоллі
З кохання Зевса-Часу і Богині-Долі
В погідну пору народилась Верховина, —
Земля казок і міфів батьківщина.

ІНТЕРМЕЦЦО

Світ наш — на цідилі. Час лишивсь без трону.
Долю підвела людина.
Вогнища палають далі. Далі й гільйотини
головами мудреців ласують.
Крісла перекидуються у престоли. І престоли —
у скрипучі крісла.
Предки узаконили звичаї. І нащадки їх касують.

Правда світом бродить сліпо. Кривда широко
ступає.
Підлість дується, мов сич на вітер. І краса рачкує
манівцями.
Очі світла відцурались. І любові душі відреклися.
Розвелися пера із каламарями. І стирки із
олівцями.

Колискові мруть на маминих устах. На батькових
— казки конають.
Шлях із шляхом ворогує. Отчий дім на отчий дім
доноси пише.

Кризі тільки криза сниться. Програш лиш за
програшем скучає.
Кожна мрія фіміамом пахне. Кожне слово гадиною
дише.

Пісня з піснею не мириться. Задум з задумом
воює.
Гори з полем — зуб-на-зуб. Криниці — суб-на-зуб
із морем.
Сонце хоче бути місяцем. І місяць — сонцем.
Горе хоче стати радістю. І радість — горем.

Совість совісті кепкує. Душі душ гарцюють.
Пори року — фіглярі. А ночі й дні — остатні
блазні.
Воля волю не терпить. Честь не вірить честі.
Тюрми в'язнів величають. І неволю величають
в'язні.

Смерть — експеримент. Життя — апофеоз
страждання та офіри.
День — аркан світил. І ніч — кадрий темряви.
Предкам сниться лиш майбутність. І потомкам —
лиш минулість.
А мені лиш сняться міх грошей, Парнас, Пегас,
жінки, забави.

СОН

На землю прокляттям-покуттям так сніжить,
Що вже й не знаю, як годиться далі жить.

Навколо батьківської хати день і ніч
Колують міради зір, сузір'я свіч,

Танцюють гопака ненависть і любов
Під акомпанемент кайданів та оков...

Я, мов дитя, водно то плачу, то сміюсь,
Коли я предком почуваясь і потомком снюсь.

Я кожному із них листа би написав,
Якби їх адреси хоч на годину знав...

У гості я до них подався б світом рос
З своїм хрестом на плечах, як Ісус Христос.

Я хочу спати на розпутті ер, мов час,
І снити лиш свого Пегаса та Парнас...

НАВМАННЯ

Птах Едгара По щоночі
Дивиться мені ув очі

І лиш те саме говорить :
«Той, хто мучиться і творить,

Мусить вірити до скону
У свою зорю законну

Та в мої високі злети
Понад всесвіти й планети,

Понад розпачі надії,
Понад ідеали й мрії,

Понад горами жахіття,
Понад зворами засвіття,

Понад душами й серцями,
І живими, і мерцями...»

Я вилюднюю ту думку,
Що не потребує тлумку,

Що готова і спроможна,
Коли можна і не можна,

Згадувати духом храму
Батька, отчий дім і маму.

Доки ще на Буковині
Рід мій і земля — єдині.

ДАНІЯ

«Бути чи не бути»

Гамлет

У Данії немає гниллі
І кожний житель всилі
Могилу висипати і здушити зірку
Тим, хто не знає ще зашпакльовувати дірку,
Яку у жарт назвав хтось ротом,
І жити кажаном чи кротом.
У Данії дотепні люди
Проверчуються завжди та усюди,
А ті, що правди божої водно шукають,
В коморах навіть дірки бублика не мають.
У Данії немає гниллі,
А час розплодити її не всилі,
Хоч встані вибити лиху годину
І перекинути на вечір днину.
А зрозуміти гру таку велику
Не може голова твоя, мужику,
Тому, що час щоднини
Мордує всякі кнопочки й пружини,
Жонглює розумом і почуттям
Та грається, немов з вогнем, із майбуттям
І сих, і тих,

І мертвих, і живих.
А ти, мужику, голову не бий,
Що світ твій -- засліпий, і заглухий, і занімий,
Що ти його — найкращий бранець,
Що йдеш на прю з життям, немов на танець.
На тебе носодери скоса поглядають
І, мабуть, ні на мить не уявляють,
Що з-під твого поморщеного лоба ринуть-сахнуть
Думки, які колись ракетами у небо бахнуть,
Що твій ковчег привик з життєвим морем,
Немов душа із горем,
У Данії є щастя досить...
І доля далі плодоносить
Для тих, що знають,
Коли пігмеї родяться й титани помирають,
Як віють бурі та чергуються пороги,
Як треба лоскотати буйволів між роги...

ГАРЛЕМ СЛІВ

В Гарлемі моїх слів
Зійшлися й слова,
Промовлені
В часинку кончини
Гамлетом,
Джокондою,
І тими,
Кому, вдалося
Крикнути чи прошептати :
Товариші, не стріляйте !

БАЛ

На цій планеті збучилась така велика метушня,
Що рід не бачить роду і рідню не пізнає рідня.

Падуть престоли навиду, водно чергуються часи
Прозорі, як кришталь, і темнуваті, наче праліси.

Пусті слова ростуть розлого, замість честі та ідей,
І ваг не вистачає, щоб ізважити гріхи людей.

У кожні двері стукають лиха година і пора,
Яка не знає, скільки коштує грам лиха чи добра.

Ми сліпо з всякими науками звикати почали
І молимося не богу, а безглуздим кумирам імлі.

У колісницях трауру (колеса їхні — Захід-Схід)
Іздавна возяться лиш мертві душі та їх мертвий
рід.

Щоднини генії розпусти граються з святим вогнем,
Якого прадіди звать досі ніччю, ми зовемо днем.

Заздалегідь на воскресіння долі крилить чорний
піст
І стрінутим дарує щастя, як останній альтруїст.

О, світе, перекинь в корид арену свій дзеркальний
зал,
Бо час невдовзі улаштує міжнародний бал...

Будь певен, що затягнуться-таки з початку у танок
Всі танцмайстри, в очах яких життя і смерть, —
один ковток!

ОСІННІЙ МОТИВ

Надходить осінь, хоч ніхто її не кличе.
Стоїть на призьбі мати й з часом розмовляє.
Не видно сина. І сова вночі кигиче.
І кожна згадка добру згадку лиш шукає.

В дорогу довгу здавна лагодиться мати.
Тривожить її кожна вістка, кожна чутка.
Почала ніч рости. І день почав меншати.
І старість зачаровує, як проститутка.

У світ засвіття мати зір прогнати преться.
Васильком пахне в хаті, ладаном на дворі.
Приходить ніч, яка ніколи не минеться,
І ніч ту осяватимуть лиш сні, як зорі.

САМІТНИЙ-ПРЕСАМІТНИЙ ПОЕТ

Коли зірниці сходяться на вечорниці
І люди замикають у комоди сні,
Поет самітний-пресамітний бродить світом
Замріяний, немов духовність давнини.

Коли Голгофа пограває юд у карти
І світла таїну розгадують кроти,
Поет самітний-пресамітний згадує минулість,
Яку фальшивлять бранці глупоти.

Коли колиска і могила --- крам буденний
І маги із титанами у жебри йдуть,
Поет самітний-пресамітний числить зорі,
Що із небес їх чіл сузір'ями падуть.

Коли хамелеонять людяність і воля
І мудрість і сумління -- пішаки й паси,
Поет самітний-пресамітний закликає
Немилостиві долі, варварські часи.

Коли на цвинтарях хрести прядуть затишшя
І тчуться золоті надії з душ примар,
Поет самітний-пресамітний пише вірші
І перекидує в пророцтво свій кошмар.

Коли «Кобзар» Шевченка оживає мертвих
І голос правди омузичує всю глуш,
Поет самітний-пресамітний кроїть вічність,
І нею сповиває рани людських душ.

Коли сліпці кладуть на рани світу пальці
І людська совість тільки лиш на сон гряде,
Поет самітний-пресамітний гасить лампу
Та в море смутку піснею пісень паде.

Коли життя — метафора ілюзій часу, —
І біль народження — останній долі куш,
Поет самітний-пресамітний умирає
З ностальгією, що не став факіром душ.

ГОДИННИК

Кохана, глянь, годинник наш замовк,
Немов сліпець у королівстві світла,
І дивиться на нас, як на ягнятко вовк,
І туга ув його затьмарених очах розквітла.

Кохана, глянь, годинник наш замовк,
Не хоче вибити бодай на лік хвилину,
Хоч довго він терпець наш товк і товк,
Хоч в нашій хаті пригощав не раз лиху годину.

Кохана, глянь, годинник наш заплакав, як дитя,
Коли переганялись стрілки перестали.
Він, мабуть, самогубством покінчив змарноване
життя,
Коли заплакали пружини й коліщата, як цимбали.

Таки у нашій хаті він залишив нас напризволяще.
Дивись, що пише на його холоднім циферблаті :
«Мої капризні стрілки перестали зустрічатись...
Тож скоро й вам прийдеться не стрічатися у
вашій хаті...»

ВІТРЯКИ

Водно кочують вітряки буття,
Неначе спогади прожитих років,
І перемелюють врожай життя
Заколосілий в снах забутих кроків.

І старість з сіруватої муки
Якогось дня спече в пекарні глуму
(У неї спритні руки і думки!),
Калачик радості і бублик суму,

Та потай подарує їх мені,
Коли мене дитинство наздогонить,
А світ засяє в отчому вікні
Тим сонцем, що ніколи не заходить.

Тоді калачик радості — чому?! —
В моїх руках заплаче, як дитина,
І бублик суму оповість — кому?! —
Як, наче чорний кіт, лиха година

Перебігала шлях, яким я брів,
Коли в очах світало чи смеркало,
Думки шукали, як спасіння, слів,
Перо загублені роки шукало.

ПОДОРОЖ БЕЗ ВОРОТТЯ

Я, підпертий костуром провісних ямбів та трохеїв,
І наопаш з саваном традицій Слова й Мрії,
Мовчки розлучаюсь назавжди з Двадцятим Віком
Та іду у Вічність лабіринтами надії.

Асфальтованих доріг цураюсь. На Парнасі не
ночую.
Блискавиць ніде не бачу. Жодних громовиць не
чую.
Час співає лиш на вухо : «Був Пегас в поета...»
Кожна мисль моя — енігма. Кожне моє слово —
таїни планета.

Мій письмовий стіл перекотився сподом догори,
як мертва риба.
На гадках, як дід, стоїть перо. Папір, як зрада
крові, полотніє.
І останній глек вина, збурштиненого у забутій
бодні,

Вчить мене співати лебедину пісню, хоч він сам
співати не уміє.

Зорі і галактики, немов святі, на землю
часто-густо сходять.
Містика свічок і свічників торочиться, як
застаріла плітка.
Мудрі коліскам не вірять. Дурні цвинтарям не
вірять.
І ніхто не знає, чом в раю не зацвіла найкраща
квітка.

Поетичні моди — тринди-ринди, коржі з маком...
Каруселі смаків вертяться, як їм диктують Час і
Доля.
І сліпі, глухі, й німі в Людській Комедії — актори
бездоганні.
І паяцем може бути Правда. І тюрмою може стати
Воля.

Каїн любить злобу дня, а Авель — ні на йоту...
Гамлет перестав орати тугу й смуток засівати.
Фізікам і лірикам лиш колесо Фортуни сниться.
На розпутьтях велелюдних сплять оркестри і
гармати.

ПРОЩАННЯ

Прощайте бурі і вітри червоні
Факіри протиріччя блазні забуття
Бо я у Вічність назавжди переселяюсь
І там по-своєму задніпрю знов життя

Галактики й сузір'я облітаю
Перепливу безмежну ніч
В своїм супутнику безсмертя
Запущений у космос світлом віч

І все ж таки будь ласка
В часинку нашої останньої розлуки
Усі мої поезії порозсівайте
Материками сподівання та розлуки

І подорожнім ви перекажіть
Словами злагоди голосами сварок
Що жив на цій землі колись і я
Великий шанувальник слів поклонник чарок

БОЖЕСТВЕННИЙ САД

У Божественному Саду дерева в'януть
І сльози ангелів із дерева пізнання кануть,

А тіні міряють уздовж та упоперек
Мовчання невідомих азій та америк.

Сиджу під деревом пізнання й уявляю
Часи Астреї, про яких ніщо не знаю.

Земля в молитвах самоту свою торочить
І кожний крок загублений свій гріх волочить,

А по затінках очікування і страждання
Куранти вибивають пори сподівання.

Ворота Божественного Саду — Ітака...
І їх прочинює-зачинює собака,

Який вважає — і елліна, і юдея
Спудеем генія і генієм спудея.

Під балдахіном ночі місяць жде й сьогодні
Почути знову сміх буття і плач безодні.

У Божественному Саду хтось плаче й нині,
І плач той губиться, мов караван в пустині.

І плач той не нагадує тобі, Ткачуче,
Часи коли жилось на цьому світі лучче,

Коли слова і мрії парувались всюди
Так, як бажали й відчували вільні люди.

У Божественному Саду так сумно й тихо,
Відколи деревом пізнання трусить лихо !

ЗАЯВА

Я ще напередодні мого
Народження
Заявив усій планеті,
Свідомо чи підсвідомо
(Це секрет мого життя!),
Що моя душа — незалежна,
Мій дух — суверенний,
Мої очі — вільні,
Що я наплачу стільки сліз,
Скільки наплакав
Мій народ-Фенікс,
Намучуся стільки,
Скільки намучився
Мій народ-Прометей,
Наспіваю стільки пісень,
Скільки наспівав
Мій народ-Титан,
Тисячу разів помру
За долю мого народу
І тисячу разів оживу
За його безсмертя!

МУЖИЦЬКА ЛОГІКА

На ганку мати щось латає
І коло неї тато спить,
А син читає їм газету,
Хоч слухати їм не кортить.

В газеті — як у кожній! — пише,
Що нині людям — тільки жить,
Що хліб і сіль — добро і щастя,
А радістю в хатах кишить.

Ігла із ниткою співають
У спритних маминих руках.
А чом же мати кривить носом?
А чом прокинув тата жах?

Підвівся тато важко й люльку
Набив пахучим тютюном.
...І дим торочиться до неба.
...І прокляття, мов хмар облом,

Падуть на тих, що звіку-зроду
Велися так, як час мовляв.
Зітхнувши, поспитав мій тато :
— І хто із нас у нас стріляв ?!

ПОСМЕРТНА ОСАННА

Коли нас смерть до царства вічного справляє,
То понад нами кращих на землі немає,
І люди не перестають нас прославляти,
Хоч кожного не мають звідки добре знати.
Одне лунає-перегукується всюди :
— Таж він, убогий, навхрест руки склав на груди,
Коли ніхто не тямував, не сподівався,
Що час його, немов лайдаки, відцурався,
Хоч був тим, за котрим ми будем сумувати,
Аж поки й нам прийдеться руки поскладати.
Дружини нас оплакуватимуть роками,
Хоча хрестилися аж обома руками,
Коли насилу ми петляли у засвіття
І важили життя на терезах жахіття.
Любовниці вважатимуть нас красенями,
Святими Дон Жуанами і Касановами,
Хоча не мали ми до діла із красою,
Що сирагу заспокоює лише росюю
І попелить щораз на вогнищі кохання
Красу жіночу й чоловічі поривання.

Сяке-такє мовлятимуть, немов папуги,
Знайомі й незнайомі, друзі і подруги.
Лиш тільки чесні й безневинні діти.
Питатимуть своїх матусь, як неофіти :
— Чому вложили цього дядька в домовину
Та в землю загребли, мов картоплину ?!
Котрась з матусь крізь зуби прѣсичить, мов
сластя :
-- Цей дядько переноситься у царство щастя...
— Тож попросіть, щоб вислав і мені він звідти
Дрібниці, за якими голови ламають діти :
Кібернетичні джинси і беззвучні пістолети...
— Ти, хлопче, як я бачу, скромний, як поети...
Але не знаю, чи цей дядько там згадає,
Що перед нами досить зобов'язань має...

ЗАКОН ПИТАНЬ

Я часто-густо сам люблю себе питати :
Хто я такий ? Хто батько мій ? Хто моя мати ?

Який оракул із оракулів вгадає,
Яка майбуть мене й моє перо чекає ?

Хто, люди, скаже правду до останку, крім Пі, *
Яких проклять зазнали Зевси на Олімпі ?

Якщо ідея блискає і слово креше,
Тоді чому Історія ще й далі бреше ?

Існують на землі ще присмерки й світання
Під божим чи проклятим знаком запитання ?

Той, хто наважився питатись і питати,
То перш за все повинен Дон-Кіхотом стати !

* Пі -- 3,14.... нерозгаданий секрет Зевсів.

ЗЛОВІСНІ СНИ

Моя душа займилась, як Гоморра і Содом, вогнем,
Відколи з ніччю одружився та розвівся з днем,
Відколи бачу, як мої дороги щогодини
Перебігають татові догани, мамині сльозини.

Мої дороги мчать із душ батьків і лиш до них
ведуть.

І все ж таки одна із них, — не знаю, як її
зовуть! --

Опівночі, немов овечка від отари, відділилась
Та на світанку десь за обрієм мовчання
загубилась.

Я не мовчу. А говорю лиш мовою затишшя-тишини.
Мое вікно у світ розбили вже давно зловісні сні.
Так пізно в світі! Мій годинник хоче, як дитина,
спати.
Додому кличе тато. З-поза воріт за мною визирає
мати.

ПРОСВІТИТЕЛІ

У царстві дерева пізнання тчуть затишшя костюди,
Народжуються просвітителі так рідко й тільки на
біду,

А я у думці згадую щодня епоху «Енеїди»
І Нестора, Бояна, Котляревського, Сковороду.

Скитальці-просвітителі у Вічність навіч закохались
І до її незайманих джерел прямують повсякчас,
Хоч їх світла ще сповідаються, як досі сповідались,
Всезрячим митникам і цідяться крізь пальці лиш
до нас.

Услід за ними дніє. Мрії, як фонтани
б'ють-вирують.

Слова переливаються у дзвони воскресіння душ.
Часи навколо їх слідів китайські мури ще
мурують,

А їхні віщі голоси примовчує гульня катюш.

БІЛЬ І СМУТОК

О,
Боле і смутку,
Які ви добродійні!
Без вас
На землі
Не було б
Ні правди,
Ні любові.
В моїх словах —
Ваші весни,
А в мріях —
Вирії.
О,
Боле і смутку,
Які ви добродійні,
Бо під вашими небесами
Омузичуються віки віками
І паруються фенікси з зірками!

НЕЗРОЗУМІЛИЙ ПОЕТ

Поет ледь надрукував першу
Збірку поезій,
Та вже й почав ходити по бритвах
Між небом і землею.
Критики переганялись розхвалювати
Його твір,
Але він бажав почути
Правду,
І тому собі далі ходив по бритвах
Між небом і землею.
Читачі проголосили його
Класиком,
Але він бажав почути
Правду,
І тому собі далі ходив по бритвах
Між небом і землею.
Музи закосичили його чоло
Золотими лаврами,
Але він бажав почути
Правду,
І тому собі далі ходив по бритвах
Між небом і землею.

УЯВНИЙ СОН

Вона мовчить і живе.
Він мовчить і помирає.
Я мовчу
І сниться,
Що перекидуюсь у гнома,
Який носить на руках
Мое дитинство.
Вона мовчить і помирає.
Він мовчить і живе.
Я мовчу
І сниться,
Що стаю
Поемою.

ПІЛІГРИМ

Я перенісся на нову галактику
Та засвоїв її стратегію і тактику,
Бо на Землі цього не доборовся,
Хоч з вітряками усіма боровся.

Хатину змурував на ній
З ностальгій і надій,
А весь світ свій обгородив
Піснями ручаїв, казками нив.

Ізранку аж до ночі,
Ізночі аж до ранку
В росицях присмерку й світанку
Купаю очі.

Я везусь на бричці світла
Чи на санях тіні,
А услід за мною злотні мітли
Замітають світлотіні.

Тутки сонце і зірниці,
Щастя і свобода,
Благодать і врода —
На моїй полиці.

Я — рицар мрій і слів...
Мій край — куток крайнеба.
І мені уже не треба
Ні паспорту, ні крейцарів.

ЗЛО І ДОБРО

Зло й Добро зійшлись на Переправі Стіксу,
Церемонно Харонові поклонились,
А хижачькі зирки Ігрека та Ікса
На дзеркала і верцадла покришились.

Час гарчить, немов розлючена собака.
Чорні лебедиці сколотили воду.
Човен на причалі. Зарясніла мряка.
І ніде не видно ні моста, ні броду.

Харон курить люльку байдуже й повільно.
Зло й Добро сумують, як роки минулі,
І навколо їх світів цвітуть свавільно
Романтичні фіглі і парнаські гулі.

Зло до Харона звернулось в мить погожу :
— Майстре перевозу, Царю Переправи, —
Переправ мене в засвіття, як вельможу,
І дістанеш гори злата, море слави.

Гримнуло й Добро, як грім у літню спеку,
-- Майстре, я не хочу світ цей покидати.
Залиши мене на ньому хоч парсеку, ---
У пригоді не одному треба стати...

Харон усміхнувся лагідно, як ранок,
І сказав своїм клієнтам чітко й ясно:
— Очі заховайте добре під серпанок,
Заплатіть за найми щедро і завчасно.

Потім вас перевезу на землю знову...
Я своїх клієнтів вмію розважати.
Але доти Зло хай вивчить людську мову
І Добро хай звикне меч в руці держати.

ФОРМУЛА ЩАСТЯ

Накритий стіл горілка кобза бубон сало хліб
Тепло вода кохана паспорт мандри отчий дім
Дух часу Десять заповідей мама тато рід
Кобзар Шевченка ум-блискавка і голос-грім

ПОЕМА

Мандруючи світами слів,
Я онімів
І осліп,
Як Едіп,
І нині пишу
Свої твори
Не словами,
А сльозами...

АВТОБІОГРАФІЧНИЙ ЕСКІЗ

Мої слова вночі сміються лунко мовчки плачуть
вдень
І линуть в світ великий плач і сміх як попури
пісень
І дивляться здивовано на нас із вікон древнього
Помпея
Колумбове яйце Ізіда Макіавеллі Дульсінея
Мантеккі й Капулетті Мертві душі Манфред
Дочка Альбіона
Машина часу Моцарт і Сальєрі Нестор Геркулес
Мамона
Таж я щодня пишу поезії про маслинову гілку
Муція Сцеволу
Медовий місяць Посмішку Авгура Мойри Гамлета
Едем крамолу
І голосно читаю твори Байрона Франка Бодлера
Українки
Шевченка Блока Гете Данте Платона Тичини По
Драча Ковіньки

11

12

13

14

15

•

ЗМІСТ

Елегія	5
Мамо, я тобі ще снюся?	7
Космічна буча	8
Муза муз	11
Увертюра	14
Невідомий	16
Шукання	18
Гомін і відгомін	19
Лебедина пісня	20
Гірка правда	21
Нагота	22
Шепіт долі	23
Смолоскип	24
Танець сов	25
Поезія	26
Шкіц	27
Снігопад	28
Криптоманія	29
Дощі	30
Ми	31
Верховина	33

Інтермецо	34
Сон	36
Навмання	38
Данія	40
Гарлем слів	42
Бал	43
Осінній мотив	45
Самітний-пресамітний поет	46
Годинник	48
Вітряки	50
Подорож без вороття	52
Прощання	54
Божественний сад	55
Заява	57
Мужицька логіка	58
Посмертна осанна	60
Закон питань	62
Зловісні знаки	63
Просвітителі	64
Фокус	67
Лейтмотив	68
Мініатюри	70
Реквієм	71
Хатина	73
Голгофи усміх	74
Час	76
Криниця	77
Печалі й болі рідних хат	81
Той, хто	83
Де заділися	85
Табун	86

Міраж ночі	87
Архітектура	96
Перед вічністю	97
Доброчинність	99
Життя	100
Біль і смуток	101
Незрозумілий поет	102
Уявний сон	103
Пілігрим	104
Зло і добро	106
Формула щастя	108
Поема	109
Автобіографічний ескіз	110

Відповідальний редактор: МИКОЛА КОРСЮК
Технічний редактор: СТЕВАН ЛЕПОЄВ

Надруковано 1986 року. формат 16/50×80.
Видавн. арк. 2,304. Друк. арк. 7,25.

Tiparul executat sub comanda
nr. 812 la
Intreprinderea poligrafică
„13 Decembrie 1918”,
str. Grigore Alexandrescu nr. 99-97
Bucuresti,
Republica Socialistă România

І феніксів та згарищ. Сов нещасних і кротів
щасливих.
І карт тасованих. І жеребів навмисно кинутих на
стіл мовчання.
І картярів нечесних, як азарт. І янусів примхливих.

Коли з криниць твоїх заплющених очей сузір'яться
зірниці долі
І вдосвіта принишло чуються молитви гномів
вічних втрат,
То я, кохана, чую й бачу, наче на долоні, як по
волі й мимоволі
У світ мій переносяться печалі й болі рідних хат.

ТОЙ, ХТО

Той, хто має рідну матір, батька має,
Що таке свята любов і сльози знає.

Той, хто має душу чисту, мов причастя,
Завжди вирятується з лабет нещастя.

Той, хто віру в свій народ ізвіку має,
Що таке вигнання й рабство не зазнає.

Той, хто захищає свій народ ізроду,
Зіркою заіскриться в душі народу.

Той, хто вмере за волю рідної країни,
Оживе, мов Фенікс, з власної руїни.

Той, хто мимо рідних, як сліпець проходить,
Тільки манівці і пекла віднаходить.

Материнські сльози й батьківські прокляття ---
Це не ручай перлин, ані узір латаття.

А смертельні громовиці й блискавиці роду,
Що падуть на каїнів із уст народу!

Той, хто має рідну матір, батька має,
Що таке свята любов і щастя знає...

ДЕ ЗАДІЛИСЯ...

Де заділася вершина,
На якій мої думки
Розіп'яли ніч і днина
Та ожили їх зірки ?

Де заділась полонина,
На якій мої слова
Розіп'яли ніч і днина
Та ожила їх трава ?

Де заділася глибина,
У якій мої згадки
Розіп'яли ніч і днина
Та ожили їх казки ?

ТАБУН

Табун коней,
Підкованих жагою,
Нагодованих жарою,
Напоєних росою,
Галопує, галопує, галопує,
Полонинами світанку,
Дібровами присмерку,
І коні так дуже іржать,
Аж вітряки починають молоти
Добро часу і зло долі.

МІРАЖ НОЧІ

Конає день за днем на списі ночі
І отчий дім повзе у світ за очі.
Під снами неба стеля заморилась
І, наче скорбна матір, зажурилась.
В печі ще пламеніє злеглий вуглик
І на столі кажує повний кухлик.
Я до скриплого й старого столу
Підходжу, мов до златного престолу,
Очима уму огледівши пушу,
Заплакані слова поволі лушу.
Я — обездолене дитя, нічیه,
І в серці зачерствілім горе ниє.
В мутних очах заіскрились часинки.
По хаті муза ходить лиш навшпиньки
Та в дзеркало все позирає крадьки,
Хоч я про неї вже й не маю згадки.
Я тямлю й відчуваю, що навколо
Мого буття дрижить міфічне коло
І ніч росте навспіх, безперестанку,
Неначе жажда сонця на світанку,
А звідтам, із небесної коліски,
На землю місяць горне срібні блиски

Та сумовито дивиться на мене, —
Одне з його очей таке студене!
У танець затягнулись тіні п'яні,
Безпам'ятно тупцюють серед твані,
В якій зі спливом часу потонули
Великі совісті (та їхні булли).
У них нема ні краю, ні світлиці,
Безсмертя зроду зичать від жар-птиці,
Складають сні зірок на свої плечі
І виробляють з них коштовні речі,
Допоки зв'яжуть у тривкі чисниці
Нитки життя і спогадів скарбниці,
Допоки сам себе не відцураюсь
Та навіч з глиною перемішаюсь.
Мій дух, як жайвір, в небо загвинтився
І тьохкати там вічно залишився.
Чоло похмурилось, поморщилося
І почорніло, наче сніп колосся.
У хаті — ніч. Недавно загощила
І привидами все запакощила.
Сиджу я за столом та в думці числю,
Що наново у час свій перемислю.
У сні ще сповідаються байраки
Собакам. Все ж таки оті собаки
Лише опівночі до зір волають
Та вдосвіта заблуджених кусають.
На кобзі скуки тишина заграла
І привиди в танок позатягала.
У хаті потемніло. Мимоволі
Я пестив пристрасно голівку долі.
Жаждива темінь крила розпростерла,

Вилискуючи чорноту, мов перла,
А десь на небі місяць усміхався,
З Чумацьким Шляхом пересварювався
І зорями кидав в мою хатину,
Похмелену трунками до захлину.
Нараз загоготіла ватра хтива,
В очах зарожевіла сарна дива,
По стінах зайчики розбіглись,
Розтринькані роки додому збіглись,
Веселі присмерки, сумні світанки,
Над вікнами дрижать, немов фіранки,
Протяжно засурмив десь ріг достатку,
Найкращий сон скресонув добру згадку,
Шедеври на полицях розспівались,
Забуті голоси повідзивались,
Засумували струни золотаві,
Гартовані в росиці та в заграві,
Розплющила повіки лампа вірна
Та повела, неначе мати пір, на
Окраїну, що зроду плодоносить
Й данини від своїх дітей не просить.
Вкруг хати тане сніг зірчастий, чорний,
Перемагає висі світ мажорний
І прочинилося вікно нарозтвір,
І, наче феєрверк, засяяв простір.
Палаці білі блимають, зоріють,
І по садах їх злотні фрукти спіють,
Очутуються жайворині трелі,
Річкам із блиску світло тчуть форелі.
Парнас ! Парнас ! Парнас ! Парнас з'явився !
І перед ним на мент я розгубився.

Немов протуберанці, б'ють фонтани,
У квіти перекидуються рани,
Е обіймах вікон пламеніють ранки,
Пригадуються пам'ятні гулянки,
А сонце — свідок скону й воскресіння, —
Сповістило розвій та колосіння.
Парнас мій — перла з божого намиста,
І світиться, як мрія розмашиста.
Тривожно ржуть завбачливі Пегаси,
Копита крешуть і снуються траси.
Парнас! Над ним розтанцювались зорі.
Сумирне небо, далі неозорі,
Птахи колібрі, журавлі крикливі,
Усі веселки та світла грайливі.
Я -- Зевс. Я -- ворожбит. Я -- невмирущий...
Я -- подих світла, шепіт невсипущий...
Ну, все ж таки віддавна-знешодавна
Мене гризе до болю думка справна,
Та думка, що воскресла ненароком,
Росте й окрилюється з кожним кроком,
Стає то шаблею, то бумерангом,
Безпечним тилом, небезпечним флангом.
Я хочу в серці втамувати вічність
І розтлумачити її всебічність...
Та ж вічність — оазис щастя-супокою —
Горює, мов солдат на полі бою,
Ця думка неймовірна, незвичайна,
Воскреснута, немов велика тайна,
Спроваджує у вічність чи до страти?
Хто може правду і мені сказати?
Ось, вічність розпростерла коровай,

Налила в келихи меди-розмаї
І жде мене, як вірна жінка мужа,
Якого нестерпима спека й стужа
Звели на манівці взимі чи влітку
І там залишили, немов сирітку.
Мені вона подарувала душу,
А я їй щастя повернути мушу.
До вічності добратись надто трудно...
І наодинці їхати так нудно!
Між нею й мною розляглися пуші.
Хоч уми у паломників грядущі,
Та все ж таки ще жоден з них донині
На світло дня не вийшов із пустині.
Свиснув я тричі. Свист стривожив далі,
Неначе людські почуття печалі.
Мигцем прибігли-збіглися Пегаси,
(Усі найкращої породи-раси!)
Стали переді мною дибки й струнко
Та одночасно заїржали лунко,
Я поблагав: «О, коні вірні, коні,
Народжені в затоні на припоні,
Ческають вас загонисті дороги,
Ворожі кручі, заздрісні пороги,
Привілля без душі, немов злигодні,
Криниці зацеглілі та безводні,
Стривожить марево, як лев ревучий,
Задюнить нас усіх пісок співучий.
Засиплю ясла в'юнковійним жаром
І осідлаю тих, що незабаром
Зжують жарину швидко й без вагання,
Води нап'ються з жолобів смеркання».

Жара й водиця по-чаклунськи зникли,
А погляди Пегасів вічність штрикли...
Я, плачучи із радості, промовив :
«Усіх вас осідлаю, хоч не вірив,
Що разом ми, немов надійні друзі,
Обгалопуєм світ, проданий тузі,
Що навпіл горе-радість розподілим,
Хоч житиму багатим чи збіднілим».
Надовго із Парнасом розпрощався,
На наймолодшого коня піднявся,
Вглибився в плесо мрій, як в душу мука,
У безвість рвонув, наче спис із лука.
Підкови крешуть, дзенькають вудила,
А далеч блимає, мов срібна брила.
Долають кроки відстань безугавно, —
Широкий шлях розмотується плавно,
Проміння моститься по небокраю
І, наче сон утраченого раю,
Пустеля вишкірила білі зуби.
Пітніють чола і струпіють губи,
А білі дюни шлях перебігають
І в нас з усіх гармат спекот стріляють.
Ми галопуєм, наче навіжені,
А дюни, холод, спека, спрага — жмені...
Дорога — довга, наче піст великий,
А в дзеркалі її я гном безликий.
Вогняні пасма, язикі зміїні,
Видухуються з паші просторіні.
Утома й розпач сковують поволі
Розплентану гонитву, кроки кволі,
Пісок блискучий блимає навколо

І вудить нас, немов чарівне коло.
Рідшає стрій наш, тішимось журбою,
І дні лягають під кинджал забою.
Я впав з коня. І знов підвівсь на ноги,
Хоч тілом гайдамачить струм знемоги.
Почислив коней. Кілька залишились.
І дюни за їх гриви ухопились.
Під ними -- зрадне полум'яне море.
Над ними -- синє небо неозоре.
Я поблагав: «О, копі, вас колись-то
Було нескінчене живе намисто.
В похід зі мною всі ви подалися,
Але не всі у вічність добралися.
Я не вернусь і маренню не здамся,
На землю обітовану самий подамся!
Навколо багровіють сірі піки
І сунуться водно в блакитні ріки.
Пребаским загризаються підкови,
Палають гриви і чадіють брови,
З скалічених ніг кров юшить, сочиться,
Та на піску калиною іскриться.
Натужує лукаве сонце пращу
І жмутками вогню у мить пропащу,
Прицілює у мене та у коні,
Що мруть один за другим у погоні.
Попадали всі коні в невід скону
І за собою потягли запону.
Я сам лишивсь. Мов явір серед поля.
Покепкував пустир? Здолала доля?
Куди ж самому крокувати далі,
Коли в палаючій важкій вуалі

Переснувалась пуца на тенета ?
Остання смертоносна естафета
Помчала в даль незвідану без мене.
Щось відчуваєш в цю часинку, нене ?!
Невдовзі вмру, а вічності не видно,
Побачити посмерто — прикро й стидно.
Палає кров, обвуглюються скроні,
І плачуть очі — демони безсонні.
Клубочиться під серцем змійка болю
І зламує мою залізну волю.
В очах замаяв знов пустир без краю.
Я почуваюсь в ньому, як у раю...
І несподівано важкі ворота
Поблизу скрипнули. А купа злота
Глядить на мене з подивом і скоса.
Надія кільчиться, як зерно проса,
Я схаменувсь. Останні каплі сили
Завихрились, спружинились, ожили.
Підвівся. І на костур свій підперся,
Замислився. І накінець уперся
Та кулею злетів до дива-храму,
Що ледь зорів з-між клубів фіміаму.
Той храм — моя довічність і покута,
Міраж життя і гавань роздобута.
Між нами відстань довга скоротилась.
До храму вічності лиш тінь зблизилась, --
Та тінь, що все життя за мною бігла
І накінець кудись сама забігла...
Гряде на сон. І хочеться так спати !
А де ж ви мої рідні, тату й мати ?!
В моїй хатині знову ніч вирує,

Розбились вікна, самота пирує.
В печі вщухає гоготлива ватра
І хто зна, чи дотягнеться до завтра.
Мій вік орлом злетів у даль безмірну
І злудна муза здула лампу вірну.

АРХІТЕКТУРА

У храмі світла
Газдує добро
У храмі темряви
Газдує зло
У храмі смутку
Газдує розпач
У храмі щастя
Газдує любов
У храмі лиха
Газдує ненависть
У храмі світанку
Газдує надія
У храмі присмерку
Газдує скорбота
І люди звикають до всього
Того і сього
І люди звикають з храмами
Як діти з іграшками

ПЕРЕД ВІЧНІСТЮ

Перед вічністю донині
То з'являюсь, то зникаю,
Хоч щораз своїй дитині
Казку ту ж оповідаю
Та переконати хочу,
Що я залишаюсь далі, —
Хоч із давнини волочу
Річку смутку, горб печалі, —
Невимовленим бажанням,
Нерозгаданим ще болем,
Недоконаним прощанням,
Невідомим довгим полем
І невизнаним сумлінням,
І не божою любов'ю,
І незвіреним спасінням,
І не голубою кров'ю.
Я в своїм чарівнім колі —
Слово зражене словами,

Смолоскип в руці неволі,
Думка вкрадена думками,
Розсузірена турбота,
Пісня співана душею,
Непрочинені ворота,
Кіт згабований мишею...

ДОБРОЧИННІСТЬ

Я цілую уста
Неба
Закосичую його чоло
Голубими лаврами
Засвічую в його очах
Міради зір
І кладу йому на руки
Сонце і місяць

ЖИТТЯ

Мое життя —
Фраза, долею замислена,
Часом написана,
Мамою прочитана,
Татом розгадана,
Смертю обставлена
Роками
Розділовими знаками...

БІЛЬ І СМУТОК

О,
Боле і смутку,
Які ви доброчинні!
Без вас
На землі
Не було б
Ні правди,
Ні любові.
В моїх словах —
Ваші весни,
А в мріях —
Вирії.
О,
Боле і смутку,
Які ви доброчинні,
Бо під вашими небесами
Омузичуються віки віками
І паруються фенікси з зірками!

НЕЗРОЗУМІЛИЙ ПОЕТ

Поет ледь надрукував першу
Збірку поезій,
Та вже й почав ходити по бритвах
Між небом і землею.
Критики переганялись розхвалювати
Його твір,
Але він бажав почути
Правду,
І тому собі далі ходив по бритвах
Між небом і землею.
Читачі проголосили його
Класиком,
Але він бажав почути
Правду,
І тому собі далі ходив по бритвах
Між небом і землею.
Музи закосичили його чоло
Золотими лаврами,
Але він бажав почути
Правду,
І тому собі далі ходив по бритвах
Між небом і землею.

УЯВНИЙ СОН

Вона мовчить і живе.
Він мовчить і помирає.
Я мовчу
І сниться,
Що перекидуюсь у гнома,
Який носить на руках
Мое дитинство.
Вона мовчить і помирає.
Він мовчить і живе.
Я мовчу
І сниться,
Що стаю
Поемою.

ПІЛІГРИМ

Я перенісся на нову галактику
Та засвоїв її стратегію і тактику,
Бо на Землі цього не доборовся,
Хоч з вітряками усіма боровся.

Хатину змурував на ній
З ностальгій і надій,
А всесвіт свій обгородив
Піснями ручаїв, казками нив.

Ізранку аж до ночі,
Ізночі аж до ранку
В росицях присмерку й світанку
Купаю очі.

Я везусь на бричці світла
Чи на санях тіні,
А услід за мною злотні мітли
Замітають світлотіні.

Тутки сонце і зірниці,
Щастя і свобода,
Благодать і врода —
На моїй полиці.

Я — рицар мрій і слів...
Мій край — куток крайнеба.
І мені уже не треба
Ні паспорту, ні крейцарів.

ЗЛО І ДОБРО

Зло й Добро зійшлись на Переправі Стіксу,
Церемонно Харонові поклонились,
А хижацькі зирки Ігрека та Ікса
На дзеркала і верцадла покришились.

Час гарчить, немов розлючена собака.
Чорні лебедиці сколотили воду.
Човен на причалі. Зарясніла мряка.
І ніде не видно ні моста, ні броду.

Харон курить люльку байдуже й повільно.
Зло й Добро сумують, як роки минулі,
І навколо їх світів цвітуть свавільно
Романтичні фіглі і парнаські гулі.

Зло до Харона звернулось в мить погожу :
— Майстре перевозу, Царю Переправи, —
Переправ мене в засвіття, як вельможу,
І дістанеш гори злота, море слави.

Гримнуло й Добро, як грім у літню спеку,
-- Майстре, я не хочу світ цей покидати.
Залиши мене на ньому хоч парсеку, ---
У пригоді не одному треба стати...

Харон усміхнувся лагідно, як ранок,
І сказав своїм клієнтам чітко й ясно:
— Очі заховайте добре під серпанок,
Заплатіть за найми щедро і завчасно.

Потім вас перевезу на землю знову...
Я своїх клієнтів вмію розважати.
Але доти Зло хай вивчить людську мову
І Добро хай звикне меч в руці держати.

ФОРМУЛА ЩАСТЯ

Накритий стіл горілка кобза бубон сало хліб
Тепло вода кохана паспорт мандри отчий дім
Дух часу Десять заповідей мама тато рід
Кобзар Шевченка ум-блискавка і голос-грім

ПОЕМА

Мандруючи світами слів,
Я онімів
І осліп,
Як Едіп,
І нині пишу
Свої твори
Не словами,
А сльозами...

АВТОБІОГРАФІЧНИЙ ЕСКІЗ

Мої слова вночі сміються лунко мовчки плачуть
вдень
І линуть в світ великий плач і сміх як попури
пісень
І дивляться здивовано на нас із вікон древнього
Помпея
Колумбове яйце Ізіда Макіавеллі Дульсінея
Мантеккі й Капулетті Мертві душі Манфред
Дочка Альбіона
Машина часу Моцарт і Сальєрі Нестор Геркулес
Мамона
Таж я щодня пишу поезії про маслинову гілку
Муція Сцеволу
Медовий місяць Посмішку Авгура Мойри Гамлета
Едем крамолу
І голосно читаю твори Байрона Франка Бодлера
Українки
Шевченка Блока Гете Данте Платона Тичини Пе
Драча Ковіньки

ЗМІСТ

Елегія	5
Мамо, я тобі ще снюся?	7
Космічна буча	8
Муза муз	11
Увертюра	14
Невідомий	16
Шукання	18
Гомін і відгомін	19
Лебедина пісня	20
Гірка правда	21
Нагота	22
Шепіт долі	23
Смолоскип	24
Танець сов	25
Поезія	26
Шкіц	27
Снігопад	28
Криптоманія	29
Доці	30
Ми	31
Верховина	33

Інтермеццо	34
Сон	36
Навмання	38
Данія	40
Гарлем слів	42
Бал	43
Осінній мотив	45
Самітний-пресамітний поет	46
Годинник	48
Вітряки	50
Подорож без вороття	52
Прощання	54
Божественний сад	55
Заява	57
Мужицька логіка	58
Посмертна осанна	60
Закон питань	62
Зловісні знаки	63
Просвітителі	64
Фокус	67
Лейтмотив	68
Мініатюри	70
Реквієм	71
Хатина	73
Голгофи усміх	74
Час	76
Криниця	77
Печалі й болі рідних хат	81
Той, хто	83
Де заділися	85
Табун	86

Міраж ночі	87
Архітектура	96
Перед вічністю	97
Доброчинність	99
Життя	100
Біль і смуток	101
Незрозумілий поет	102
Уявний сон	103
Пілігрим	104
Зло і добро	106
Формула щастя	108
Поема	109
Автобіографічний ескіз	110

Відповідальний редактор: МИКОЛА КОРСЮК
Технічний редактор: СТЕВАН ЛЕПОЄВ

Надруковано 1986 року. формат 16/50×80.
Видавн. арк. 2,304. Друк. арк. 7,25.

Tiparul executat sub comanda
nr. 812 la

Intreprinderea poligrafică
„13 Decembrie 1918“.
str. Grigore Alexandrescu nr. 89-97
Bucuresti,
Republica Socialistă România

115
9347X1

60641

\$ 695

STEPAN TCACIUC
Risul și plinsul cuvintelor
Editura Kriterion
București, 1986
Lei 9,25